

Kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky formou ústní zkoušky z českého jazyka a literatury

Obory: 34-56-L/01 Fotograf
26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik

Žák ze školního seznamu literární děl sestaví dle kritérií vlastní seznam literárních děl. Školní seznam literární děl pro rok 2025/2026 je umístěn na webu školy v záložce MATURITA. V žákovském seznamu je **20 děl**, které žák odevzdá **do 31. března 2027** (pro jarní zkušební termín) a **do 30. června 2027** (pro podzimní zkušební termín). Neodevzdá-li žák do stanoveného data vlastní seznam literárních děl, losuje si pracovní list z celého školního seznamu literárních děl na rok 2026/2027.

Ústní zkouška probíhá formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahující výňatek z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je také práce s neuměleckým textem a hodnotí se také žákova samostatnost a celkový projev.

Před zahájením ústní zkoušky si žák vylosuje číslo pracovního listu. **Příprava k ústní maturitní zkoušce trvá 20 minut** a samotná **ústní zkouška probíhá nejdéle 15 minut**. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce:

Žák vybírá 20 literárních děl.

• Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 2 literární díla
• Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
• Světová literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
• Česká literatura 20. a 21. století	min. 5 literárních děl

Minimálně dvěma literárními díly musí být zastoupena próza, poezie, drama.

Seznam žáka může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky:

Žák je hodnocen v několika oblastech, **nejvýše může získat 30 bodů** za celou ústní zkoušku. Zkouška **trvá nejdéle 15 minut** a čas věnovaný jednotlivým bodům ústní zkoušky by měl odpovídat podílu bodového hodnocení jednotlivých částí. Analýze uměleckého textu a literárně historickému kontextu by mělo být věnováno 2/3 (přibližně 10 minut) času a analýze neuměleckého textu zhruba 1/3 (přibližně 5 minut) celkového času. Poslední oblastí hodnocení žáka je, zda jeho výpověď odpovídala jazykovým normám a zda projevená samostatnost probíhala v celém průběhu ústní maturitní zkoušky. K dosažení úspěšného složení ústní maturitní zkoušky musí žák dosáhnout **minimálně 12 bodů**.

V případě zkoušek z českého jazyka a literatury tvoří hodnocení písemné práce 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.

Struktura ústní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury		
Ověřované vědomosti a dovednosti		BODY
LITERÁRNĚ HISTORICKÝ KONTEXT	• kontext autorovy tvorby	2
	• literární /obecně kulturní kontext	3
Analýza uměleckého textu	I. ČÁST	
	• zasazení výňatku do kontextu díla	1
	• téma a motivy	1
	• kompoziční výstavba	1
	• časoprostor	1
	• literární druh a literární žánr	1
	II. ČÁST	
	• vypravěč / lyrický subjekt	1
	• postavy	3
	• vyprávěcí způsoby a typy promluv / veršovaná výstavba	2
	III. ČÁST	
	• jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku	3
Analýza neuměleckého textu	I. ČÁST	
	• hlavní myšlenka textu	1
	• komunikační situace (např. účel, adresát)	1
	II. ČÁST	
	• funkční styl	1
	• slohový postup	1
	• slohový útvar	1
	• kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku	3
• výpověď v souladu s jazykovými normami a samostatnost		3
Celkem bodů		30

Bodové hodnocení jednotlivých částí zkoušky	
ČÁST	Maximální počet bodů
Literárněhistorický kontext	5
Analýza uměleckého textu I. ČÁST	5
Analýza uměleckého textu II. ČÁST	6
Analýza uměleckého textu III. ČÁST	3
Analýza neuměleckého textu I. ČÁST	2
Analýza neuměleckého textu II. ČÁST	6
Výpověď v souladu s jazykovými normami a samostatnost	3
CELKEM	30

Hodnotící tabulka	
Počet bodů	známka
30–26	1 (výborný)
25–21	2 (chvalitebný)
20–16	3 (dobrý)
15–12	4 (dostatečný)
11 a méně	5 (nedostatečný)

ÚPRAVA PODMÍNEK PRO ŽÁKY S PŘIZNANÝM UZPŮSOBENÍM PODMÍNEK PRO KONÁNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY (PUP MZ)

Úpravou podmínek pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky se zabývá novelizovaná vyhláška č. 177/2009.

https://maturita.ceremat.cz/files/files/zakon-vyhlaska/vyhlaska_177_2009_15-10-2020.pdf

Dle vyhlášky č. 177/2009 § 1 písm. c) žáci PUP MZ jsou definováni takto:

„Pro účely této vyhlášky se rozumí žákem s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky žák nebo uchazeč uvedený v § 16 odst. 9 školského zákona, žák nebo uchazeč s vývojovými poruchami učení nebo zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení, kterému je na základě jeho žádosti umožněno konat maturitní zkoušku za podmínek odpovídajících jeho potřebám.“

Na základě Přílohy č. 2 vyhlášky 177/2009 Sb. jsou žáci s PUP MZ členěni do čtyř kategorií podle typu vzdělávacích potřeb a do skupin 1 až 3 podle míry požadovaných uzpůsobení, v Příloze č. 3 vyhlášky jsou pak definovány možnosti uzpůsobení maturitní zkoušky.

	Skupina 1	Skupina 2	Skupina 3
Tělesné postižení (TP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; obsahové úpravy ve smyslu nahrazení některých úloh, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence.
Zrakové postižení (ZP)	Navýšení čas. limitu o 75 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace (zvětšené písmo vel. 14, 16, 20, 26 b., Braillovo písmo, elektronická verze); možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence.
Sluchové postižení (SP)	Navýšení čas. limitu o 50 %; kompenzační pomůcky; vyloučen poslech z cizího jazyka.	Navýšení čas. limitu o 100 %; formální úpravy zkušební dokumentace; možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; obsahové úpravy (včetně nahrazení některých úloh); kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočníka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka. N – navýšení čas. limitu o 100 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky; možnost využití služeb tlumočníka nebo asistenta; vyloučen poslech z cizího jazyka.	Uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + konání modifikované zkoušky z ČJ a CJ (anglického) pro neslyšící + tlumočení českého znakového jazyka.
Specifické poruchy učení a ostatní (SPUO)	Navýšení čas. limitu o 25 %; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 50 %; formální úpravy zkušební dokumentace; případně obsahové úpravy, možnost zápisu řešení přímo do testového sešitu; kompenzační pomůcky. N – navýšení čas. limitu o 50 %; zkušební dokumentace bez úprav; kompenzační pomůcky.	Navýšení čas. limitu o 100 %; ostatní uzpůsobení stejná jako u skupiny 2 + asistence (netýká se žáků se SPU).

Kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky formou písemné práce z českého jazyka a literatury

Písemná práce z českého jazyka a literatury zahrnuje **6 zadání**, kdy si žák zvolí bezprostředně po zahájení zkoušky pouze **1 zadání**, které zpracuje v rozsahu slohové písemné práce – minimální rozsah je **250 slov**. Písemná práce trvá **125 minut** včetně času na volbu zadání. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování a případně také výchozí text k zadání, přičemž součástí textu k zadání může být také obrázek nebo graf. Při konání písemné zkoušky **sedí každý žák samostatně v lavici** a práci sepisuje do určeného záznamového archu.

Záznam textu: **rukopis**

Povolené pomůcky: **psací potřeby, Pravidla českého pravopisu**

Čas (délka konání) písemné práce: **125 minut**

Rozsah práce: **minimální rozsah je 250 slov, maximální rozsah není omezen**

Způsob a kritéria hodnocení: **6 kritérií (v každé části lze získat maximálně 5 bodů)**

Maximální počet bodů: **30 bodů**

Minimální počet bodů pro úspěšnost: **12 bodů**

V kritériích hodnocení písemných prací se sleduje:

1) Vytvoření textu podle zadaných kritérií

(1A – téma, obsah; 1B – komunikační situace, slohový útvar)

2) Funkční použití jazykových prostředků

(2A – pravopis, tvarosloví, slovtvorba; 2B – lexikum: adekvátnost jazykových prostředků vzhledem k slohovému útvaru, šíře a pestrost slovní zásoby)

3) Syntaktická a kompoziční výstavbu textu

(3A – větná syntax, textová koheze: výstavba větných celků, odkazování v textu, prostředky textové návaznosti; 3B – nadvětná syntax, koherence textu: kompozice textu, strukturovanost a členění textu, soudržnost textu, způsob vedení argumentace)

Vytvoření textu podle zadaných kritérií	Maximální počet bodů
1A – téma, obsah	5
1B – komunikační situace, slohový útvar	5
Funkční užití jazykových prostředků	
2A – pravopis, tvarosloví a slovo tvorba	5
2B – lexikum: - adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci/slohovému útvaru - šíře a pestrost slovní zásoby - vhodnost volby slov, výrazů a slovních spojení	5
Syntaktická a kompoziční výstavba textu	
3A – větná syntax - výstavba větných celků - prostředky textové návaznosti - funkčnost syntaktických prostředků	5
3B – nadvětná syntax - kompozice textu - strukturovanost a členění textu - soudržnost textu - způsob vedení argumentace	5
CELKOVÝ POČET BODŮ:	30

Hodnotící tabulka	
Počet bodů	Známka
30–26	1 (výborný)
25–21	2 (chvalitebný)
20–16	3 (dobrý)
15–12	4 (dostatečný)
11 a méně	5 (nedostatečný)

Způsob počítání slov u písemné práce (jako jedno slovo se počítá):

- předložky jednoslovné (*z* = 1 slovo, *za účelem* = 2 slova),
- spojky, zájmena, citoslovce,
- zkratky a zkratková slova (*OSN* = 1 slovo, *Čedok* = 1 slovo),
- víceslovná vlastní jména a názvy (*Pavel Novák* = 1 slovo, *Karlovy Vary* = 1 slovo),
- číslovky (*5 lidí* = 2 slova, *tisíc dvacet pět korun* = 2 slova),
- rozepsané datum (*22. října 2024* = 1 slovo, *V Litovli 22. října 2024* = 3 slova),
- adresy (*779 00 Olomouc* = 1 slovo, *novak.pavel@email.cz* = 1 slovo, *Kaštanová 5* = 1 slovo)
- složená přídavná jména (*česko-anglický slovník* = 2 slova).

Předmětem hodnocení je pouze **autorský text žáka**, přesně opsaný výchozí text se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce. Písemná práce bude hodnocena **0 body**, pokud žák:

- **nesplní rozsah,**
- **nesplní téma,**
- **nesplní útvar.**

Žáci s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky mají podle závažnosti svého znevýhodnění právo na úpravu prostředí, navýšení časového limitu, obsahové a formální úpravy zadání zkoušek, odlišnosti v hodnocení, použití kompenzačních pomůcek, tlumočení a technickou nebo speciálně pedagogickou asistenci a přepis řešení zkoušek do záznamových archů v souladu s doporučením.

Žákovi podle § 20 odst. 4 věty třetí školského zákona se na jeho žádost prodlužuje doba konání písemné práce z českého jazyka a literatury o 40 %. Při konání písemné práce může použít překladový slovník a Slovník spisovné češtiny.

V Litovli dne 9. 9. 2026

Mgr. Tereza Coufalová
vedoucí PK ČJ